

Close-up

»Morderenglen« – tre af mine fem bedste film. Jeg var ked af at måtte afslå tilbudet. Desuden...« Nå ja, tænker man, desuden kan Hollywood eller Serge Silbermann tilbyde ham op til en million. Men mine dårlige tanker forsvandt snart: Jeg ved, at Buñuel ikke er optaget af penge. Han er måske snarere optaget af ambitionen om og stoltheden af at vinde der, hvor han blev ignoreret i 1930 og 1940 – at vinde ikke kun på den intelligente boldgade, men også over grådige super-producenter og deres kasseapparater.

Hollywoods reaktion har naturligvis været, som man kunne forvente, nemlig at få fat i denne europæiske filmkunstner, der også kommercielt er ved at være populær. Og at få fat i ham for enhver pris. Da han i december sidste år var i Hollywood, blev der stabled en middag på benene til hans ære. En middag med over 200 indbudte. Buñuel sagde nej tak til indbydelsen, men accepterede til slut en lille middag »med fire-fem venner. Der er jo både min generthed og min døvhed...« Det endte med en middag i George Cukors luksurvilla (Cukor er formand for Hollywoods Academy of Art), sammen med John Ford (gammel, syg, reaktionær og bragt derhen i rullestol af en sygeplejerske), William Wyler, Robert Mulligan, Robert Wise, Billy Wilder, George Stevens, Robert Mamoulian m. fl. Alfred Hitchcock kaldte ham »verdens bedste instruktør«, og den 82-årige King Vidor holdt tale og skålede med disse ord: »Til den bedste og mest ydmyge af os alle – til Buñuel«. Han mindedes 1930, hvor Buñuel ikke kunne få arbejde i USA, »fordi du, så vidt jeg husker, var på en vis sort liste.« »Ja,« svarede Luis, »men ikke af politiske grunde: på det tidspunkt var jeg meget uafhængig.«

Mærkeligt nok var Buñuel ikke i følge med nogen af sine nærmeste, men sam-

men med Silbermann og Jean-Claude Carrière, hans manuskriptmedarbejder gennem de sidste år. Når man ser det mindeværdige fotografi af dem alle på Cukors sofa, kan man ikke lade være med at tænke på, at de mere ligner folk ved en forretningsmiddag end gamle, kloge kunstnere. De følgende dage var Buñuel inviteret hjem til Wyler og andre.

Den lokale kunststarts gamle hæderkronede hoveder er også vigtige medlemmer af Akademiet. Buñuel var allerede tre år tidligere blevet indbudt til at være medlem af det og havde stemt for de sidste års priser: Visconti, Bergman og Fellini. I betragtning af den kunstneriske og økonomiske succes, »Borgerskabets diskrete charme« havde opnået, var man naturligvis sikker på, at prisen den 7. marts ville gå til den spanske instruktør. Og det på trods af hans egen udtalelse:

»Afstemningen er hemmelig og ret demokratisk. Resultatet er indtil sidst øjeblik uforudsigeligt selv for formanden, eftersom der er ca. 2.500 idioter, der har stemmeret: selv kostume-assistenten har ret til at stemme i første omgang i kraft af fagforeningen.«

Kritikersammenslutningen i New York havde allerede givet »Borgerskabet« prisen som den bedste film med Buñuel

BUNUELS OSCAR

Mens Hollywood festede i anledning af Oscar-uddelingen, holdt Buñuel – der havde alle chancer for at få prisen for den bedste udenlandske film – sig skjult i Madrid. Snesevis af journalister gennemsnøgte gader og restauranter eller sov på dørtrinnet ind til den lejlighed, hvor man mente, han skulle bo – uden nogensinde at få fat i ham. »Jeg hader at spille Greta Garbo, men jeg vil have lov til at være i fred og ro,« fortalte han mig.

Den verdenssucces, som blev »Borgerskabets diskrete charme« til del, måtte nødvendigvis medføre stabler af præmier og bunker af kontrakttilbud. »Tristana« indtjente millioner af dollars i USA, og det er småpenge i sammenligning med, hvad »Borgerskabet« indtjener overalt – men især i USA, som ikke kendte meget til Buñuel for nogle år siden. Nu er han stjerne: der er lange køer foran biograferne, hvor folk venter på at komme til at se en film lavet af en mand, der for allerede 44 år siden beviste, at han var en af filmkunstens største og mest »revolutionære« (hvis man tager ordet i dets surrealistiske – og ret aggressive – betydning).

»Da jeg var i New York, tilbød Gustavo Alatraste mig 300.000 dollars til at lave hvad jeg ville. Han er en meget god ven, og takket være ham kunne jeg lave »Tristana«, »Simon i ørkenen« og

Still/ Luis Buñuel i Hollywood, omgivet af filmbyens gamle garde. I bageste række (v. til h.) ses Robert Mulligan, William Wyler, George Cukor, Robert Wise, Buñuels manuskriptforfatter Jean-Claude Carrière og Buñuels producer Serge Silbermann. Forreste række (v. til h.) er Billy Wilder, George Stevens, Luis Buñuel, Alfred Hitchcock og Rouben Mamoulian.

som instruktør. »Og det er langt vigtigere end en Oscar, der altid har været den værst tænkelige pris,« kommenterede Buñuel, »selvom jeg blæser på alle priser!« Ja, den oprørske surrealist ville have afslået prisen i 1930, men »hvad der dengang var en anti-social handling er idag blevet et middel til at skabe reklame om sig selv, og jeg er ikke Marlon Brando«...

Man vil huske, hvor opstemt Buñuel var, da Jean-Paul Sartre afslag at modtage Nobel-prisen – med samt den pæne sum penge, der fulgte med – og hvorledes Buñuel sendte ham et lykønskningstelegram. Dengang sagde han: »Jeg ville finde det fantastisk morsomt, hvis det utrolige skulle ske, at jeg fik den pris, eller Freds-prisen (jeg respekterer de videnskabelige Nobel-priser, dem kan jeg tage alvorligt) ... eller selv en Oscar, blot for at kunne have fornøjelsen af at afslå den!« Han er åbenbart kommet på andre tanker.

I januar rejste Buñuel til Spanien, som han har gjort det de sidste par år. Han slog sig ned i »El Paular«, der er en en vidunderlig dal i Sierra-bjergene omkring Madrid, hvor der findes et godt hotel, og hvor kulden er stærk, hvilket Buñuel elsker. Jean-Claude Carrière sluttede sig til ham her, og de lavede udkastet til en drejebog. Jeg frygter, at den uundgåeligt vil blive sendt til Silbermann plus en coproducent i Hollywood. I det mindste peger titlen i retning af USA, hvor det mest brændende problem netop er »The Phantom of Liberty«(!)

»Naturligvis« sagde Buñuel til mig, »er der ikke noget budskab eller nogen tese i min film, lige så lidt som der har været det i nogen af mine andre film. Men der er et eller andet. Ideerne er virkelig meget, meget gode – eller meget, meget dårlige, om De vil. Det kommer ud på 'et. En handling eller situation begynder og løber hurtigt og uventet og endog inkonsekvent over i en anden. Og over i endnu en og så fremdeles. Der sker en masse ting, og nogle af dem er temmelig vilde og desperate. De ved, hvordan jeg arbejder, når jeg ikke skal rette mig efter litterære forlæg, hvilket er så langt vanskeligere, kedeligere og i sidste instans dårligere. F. eks. kom jeg på historien til »Borgerkabets diskrete charme«, da Silbermann fortalte mig, at han var gået glip af en middag på grund af en fejlagtig aftale. Nå, tænkte jeg, der har vi en film. Lad tilskueren sidde i to timer og se, hvordan flere medlemmer af borgerkabet forsøger at mødes til middag – igen og igen uden nogen sinde at have heldet med sig på grund af de mest fjollede forhindringer. »The Phantom of Liberty« er i samme stil. Det er umuligt at referere historien. Jeg hader historier. Med andre ord: det bliver den mest surrealistiske film, jeg har lavet de sidste år.

J. F. Aranda

LØSNING PÅ TIDLIGERE KOS-QUIZ

De rigtig svar var:

- 1) I »Greed« bærer Marcus (Jean Hersholt) en »button« med ordene »Oh You Kid«.
- 2) I »The Manchurian Candidate« passerer Frank Sinatra en dør, hvorpå man med kridt har skrevet »NO«.
- 3) I »I'm no Angel« har Mae West en stak grammofonplader med samme sang, men hvor bynavnet i første linie varierer. Hun vælger »Nobody Loves Me Like That Dallas Man«.
- 4) »Gøg og Gokke i Trøjen« eller »Krigskammerater« hedder den film, der indledes med den beskrevne scene. Avisforsiden domineres af teksten »War Declared«.
- 5) I »Den forkerte mand« skal Henry Fonda bl. a. skrive ordet »drawer«. Han

kommer til at skrive »draw«, den fejl, som den rigtige forbyrder også har begået.

Da der ikke indløb korrekte løsninger, overvejer redaktionen hvad den skal stille op med den udlovede flaste whisky. Vi modtager gerne forslag, men de kommer jo nok for sent.

I stedet er her så en lettere

NY KOS-QUIZ

Vi vil gerne have titler på de tre film samt den gennemgående skuespillers rollenavne i disse tre film. Whisky'en venter. Løsning senest den 20. september i år.

NB: Tidligere vindere af Kos-quiz er naturligvis velkomne til at deltage – men der vanker ingen whisky, hvis de vinder. Men æren er vel stadig et fagert træk.

